

Autyzm

Zaburzenia sensoryczne

Zachowania autostymulacyjne

- Autostymulacje to aktywności fizyczne o wysokim stopniu powtarzalności,
- są niezróżnicowane pod względem topograficznym (zazwyczaj te same ruchy, mało zmienne),
- nie pełnią funkcji adaptacyjnej i dają jedynie zmysłowe zaspokojenie (stan zadowolenia).
- Angażują wszystkie zmysły

Cechy zachowań autostymulacyjnych

- Powtarzalność
- Powtórzenia występują po sobie w bardzo krótkim czasie
- Same w sobie są wzmocnieniami

Formy autostymulacji

- W obrębie rąk - machanie rękami, uderzanie rękami o siebie, klaskanie, trzepotanie palcami
- W obrębie głowy - bicie się po głowie, szarpanie włosów, zawijanie włosów wokół palca, drapanie po głowie, machanie głową na boki
- W obrębie całego ciała - kołysanie się, gryzienie części ciała, głównie rąk, różne dziwne pozycje (przeginanie, głowa w dół), wirowanie, padanie, rzucanie się na kolana
- W obrębie stóp - chodzenie na palcach, podskakiwanie, chodzenie "ciężkimi" krokami po schodach

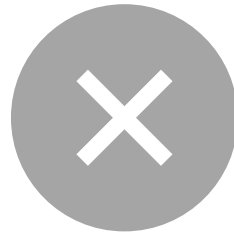
Skutki zachowań autostymulacyjnych

- **Zaburzają uwagę** - jako główny styl aktywności, szczególnie w sytuacji trudnej, nowej, angażują uwagę na danej czynności wyłączając się na inne bodźce płynące ze środowiska
- **Są często nieodpowiednie, nieakceptowalne społecznie** - redukują ilość prawidłowych reakcji ze środowiskiem
- **Jedyna forma przyjemności** - nie można nauczyć rzeczy nowych, odpowiednich społecznie
- **Trudno je przerwać**
- **Autoagresywne stanowią zagrożenie dla zdrowia**

Skutki nieprawidłowego przetwarzania bodźców

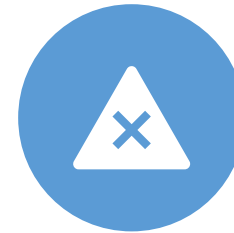
TRUDNOŚCI Z SZYBKIM
TWORZENIEM WZROKOWEJ
REPREZENTACJI OBIEKTU
("MYŚLENIE OBRAZAMI"
TEMPLE GRANDIN)

NIEPRAWIDŁOWY ROZWÓJ
SCHEMATU CIAŁA

TRUDNOŚCI Z WYOBRAŻENIEM
SOBIE MOŻLIWOŚCI UKRYCIA
PRZEDMIOTU

NIECHĘĆ DO ANGAŻOWANIA
SIĘ W CELOWE AKTYWNOŚCI

OGRANICZONA CIEKAWOŚĆ
POZNAWCZA I NATURALNA
EKSPLOACJA OTOCZENIA

Układ dotykowy

- Poszukiwanie mocnego docisku
- Używanie przez dziecko nietypowych reakcji obronnych
- Poszukiwanie a zarazem unikanie pewnych faktur
- Drapanie, uderzanie się, gryzienie
- Trudności z utrzymaniem przedmiotu w ręku
- Wygórowana reakcja na nieznany dotyk
- Nietolerancja nowych rzeczy, ubrań, zabawek, przedmiotów życia codziennego, zabiegów higienicznych

Czucie głębokie

- Dziecko szuka mocnego docisku w dystalnych partii ciała (uciska, gryzie dłonie, stopy, dociska uszy, nos)
- Tendencja do szukania dużej ilości doznań oralnych, proprioceptywnych – gryzienie, żucie, zgrzytanie zębami
- Fascynacja wibrującymi przedmiotami
- Machanie lub klaskanie rękami
- Skakanie, zeskakiwanie
- Chodzenie na palcach

Zmysł słuchu

- Zatykanie uszu, lęk przed gwałtownymi dźwiękami
- Brak tolerancji głośniejszych dźwięków związanych z życiem codziennym
- Lęk w miejscach publicznych
- Protest przy obcinaniu włosów
- Śpiewanie określonych, powtarzających się fraz muzycznych

Zmysł słuchu cd.

- Słuchanie wody, patrzenie na nią, spuszczenie w WC
- Werbalizacja, wydawanie równych nieprzyjemnych dla otoczenia dźwięków:
- Robienie wokół siebie hałasu, krzyki, wydawanie głośnych nietypowych dźwięków, walenie rękami w różne powierzchnie, klaskanie
- Dobrze tolerowanie hałasu pod warunkiem, że się samemu go wytworzyło

Zmysł słuchu cd.

- Zaabsorbowanie dźwiękami płynącymi z organizmu, wsłuchiwanie się w siebie, szybkie bieganie i zastyganie w bezruchu (wsłuchiwanie się w bicie własnego serca)
- Hiperwentylacja
- Kołysanie się
- Wkładanie przedmiotów i palców do uszu
- Stymulowanie ucha wewnętrznego poprzez przyjmowanie nietypowych pozycji ciała

Zmysł wzroku

- Wpatrywanie się w mikroskopijne pyłki kurzu lub maleńkie punkciki w otoczeniu
- Machanie rękami przed oczami
- Kiwanie się w przód, tył i na boki z wpatrywaniem się w obiekt
- Fascynacja ruchem kołowym, kręcącymi się przedmiotami, zabawkami, kątami, układem linii, wzorów, sekwencją układu elementów,
- Zdolność do odtwarzania najdrobniejszych szczegółów z otoczenia

Zmysł wzroku cd.

- Rozciąganie śliny między palcami i przyglądanie się jej pod światło
- Fascynacja patrzeniem przez dziurki, pęknięcia, palce
- Niechęć do luster, czasem fotografii
- Lęk przed silnym światłem często nawet przed światłem o umiarkowanym natężeniu
- Niechęć do dużych, mocno naświetlonych przestrzeni

Zmysł wzroku cd.

- Szklisty wzrok
- Patrzenie "przez" ludzi
- Uciskanie gałki ocznej, rozciąganie powieki
- Mocne zaciskanie powiek bez wyraźnej przyczyny

Zmysł węchu i smaku

- Nietypowe zachowania na bodźce smakowe i węchowe
- Większa wrażliwość na zapachy, wężanie pomieszczenia, przedmiotów, osób (zapachy ciała, unikanie kontaktu z niektórymi osobami)
- Upodobanie do wężania zapachów z ciała (stopy, ręce, włosy)
- Wkładanie palców do ust, nadmierne ślinienie się
- Nadwrażliwości smakowej towarzyszy preferencja smaku słonego i słodkiego
- Ograniczony repertuar żywieniowy, wzmożony odruch wymiotny
- Zjadanie materiałów niejadalnych, żucie, przetrzymywanie w ustach (badanie metaboliczne)